

Windsor-ramverket mellan EU och Storbritannien

2022/23:FPM66

Finansdepartementet, Klimat- och näringslivsdepartementet,
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, Socialdepartementet,
Utrikesdepartementet

2023-03-31

Dokumentbeteckning

COM(2023) 120

Förslag till Rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i den gemensamma rådgivande arbetsgrupp som inrättats genom avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen vad gäller ändring av dess arbetsordning

COM(2023) 123

Förslag till Rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i den gemensamma kommitté som inrättats genom avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen vad gäller antagandet av ett beslut och utfärdandet av rekommendationer samt gemensamma och ensidiga förklaringar

COM(2023) 125

Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2020/2170 vad gäller tillämpningen av unionstullkvoter och andra importkvoter för vissa produkter som överförs till Nordirland

COM(2023) 124

Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om särskilda regler om införsel till Nordirland från andra delar av Förenade kungariket av vissa sändningar av detaljhandelsvaror, växter för plantering, utsädespotatis, maskiner och vissa fordon som har använts för jordbruks- eller skogsbruksändamål samt om förflyttning utan kommersiellt syfte av vissa sällskapsdjur till Nordirland

COM(2023) 122

Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om särskilda regler för

Sammanfattning

Den 27 februari 2023 presenterade kommissionen och Storbritannien en principöverenskommelse (det s.k. Windsor-ramverket) avseende protokollet om Irland/Nordirland som utgör en del av utträdesavtalet mellan EU och Storbritannien. Windsor-ramverket syftar till att lösa de problem som har uppstått vid genomförandet av protokollet om Irland/Nordirland sedan dess bestämmelser började tillämpas i sin helhet den 1 januari 2021. Ramverket är omfattande och innehåller nya uppgörelser inom ramen för utträdesavtalet beträffande tullprocedurer och handelsförenklingar, mervärdesskatt och punktskatt, sanitära och fytosanitära åtgärder (SPS), statligt stöd, läkemedel, tullkvoter samt styrningsfrågor inklusive införandet av en nödbromsmekanism (den s.k. Stormontbromsen).

Windsor-ramverket medför ett antal lagstiftningsförfaranden i form av två rådsbeslut och tre förordningar för att kunna genomföra ändringar i protokollet om Irland/Nordirland och i arbetsordningen för den gemensamma rådgivande arbetsgruppen, samt i befintliga EU-lagar.

De två rådsbesluten avser ståndpunkter som har intagits på EU:s vägnar i den gemensamma kommittén som inrättats genom utträdesavtalet. Det ena rådsbeslutet syftar till att möjliggöra för ändringar i protokollet om Irland/Nordirland avseende Stormontbromsen, handelslättnader för vissa varor, mervärdesskatte- och punktskattefrågor samt att ge kommissionen mandat att anta principöverenskommelsen i den gemensamma kommittén EU-Storbritannien. Rådsbeslutet inkluderar även icke-rättsligt bindande gemensamma och ensidiga förklaringar samt gemensamma rekommendationer som avgivits i den gemensamma kommittén. Det andra rådsbeslutet syftar till att etablera strukturerade undergrupper till en existerande arbetsgrupp för att möjliggöra fördjupat informationsutbyte och ömsesidigt samråd om genomförande av ramverket.

För att kunna ändra EU-lagstiftning initierades tre förslag till förordningar kring sanitära och fytosanitära åtgärder, läkemedel och tullkvoter, för vilka Europaparlamentet och rådet är medlagstiftare.

Ramverket innehåller även två positionspapper från kommissionen om sanitära och fytosanitära åtgärder och tullfrågor, samt ett uttalande rörande intressenternas engagemang som dock inte kräver någon formell hantering från rådets sida.

Allmänna rådet antog rådsbesluten den 21 mars 2023. Den 24 mars hölls möte i den gemensamma kommittén som inrättats genom utträdesavtalet. EU

och Storbritannien fattade då de beslut och utfärdade de rekommendationer och förklaringar som anges i rådsbesluten. Besluten i kommittén är bindande för parterna i enlighet med artikel 166.2 i utträdesavtalet.

2022/23:FPM66

Regeringen välkomnar att EU och Storbritannien har nått en överenskommelse avseende protokollet om Irland/Nordirland, som omfattar ett antal praktiska lösningar på de problem som identifierats under de senaste två åren i samband med genomförandet av protokollet, men utan att tumma på den inre marknadens integritet. Regeringen anser att överenskommelsen gagnar människor och företag i Nordirland samt Storbritanniens relation med EU. Regeringens förhoppning är att överenskommelsen kommer att skapa större förutsägbarhet och stabilitet i relationerna mellan EU och Storbritannien, samt ge förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling av EU:s och dess medlemsstaters relationer med Storbritannien.

Regeringen stödjer kommissionens förslag till rådsbeslut och förslag till förordningar om tullkvoter, läkemedel och sanitära och fytosanitära åtgärder.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Protokollet om Irland/Nordirland är en del av utträdesavtalet mellan EU och Storbritannien som garanterar att en hård gräns undviks på ön Irland med anledning av de unika omständigheter som uppstod där efter Storbritanniens formella utträde ur EU den 31 januari 2020. Sedan utträdesavtalet började tillämpas den 1 januari 2021, efter övergångsperioden, har ett antal problem som rör implementeringen av protokollet om Irland/Nordirland uppstått. Detta har lett till bristande rättssäkerhet och förutsägbarhet för människor och företag i Nordirland, samtidigt som det också utgör en risk för integriteten hos unionens inre marknad för varor och tullunionen.

Storbritannien och EU har därför arbetat intensivt för att hitta gemensamma lösningar som adresserar frågor som rör genomförandet av protokollet. I detta sammanhang stod det klart att det också var nödvändigt att åtgärda vissa brister i protokollet och beakta situationer som inte förutsågs när utträdesavtalet undertecknades. Windsor-ramverket är resultatet av dessa ansträngningar som omfattar ett antal praktiska lösningar inom ramen för utträdesavtalet på de dagliga problem som upplevs av människor och företag i Nordirland utan att tumma på integriteten hos unionens inre marknad för varor och tullunionen. Kommissionen och den brittiska regeringen presenterade principöverenskommelsen (det s.k. Windsor-ramverket) avseende Irland/Nordirland den 27 februari 2023.

1.2.1. Förslag till rådsbeslut vad gäller antagandet av ett beslut och utfärdandet av rekommendationer samt gemensamma och ensidiga förklaringar

Förslaget till rådsbeslutet¹ syftar till att fastställa den ståndpunkt som har antagits av kommissionen på unionens vägnar i den gemensamma kommittén EU-Storbritannien. Det inbegriper ett beslut om fastställande av arrangemang för Windsor-ramverket beträffande tullprocedur - och handelsförenklingar, mervärdesskatt och punktskatter samt nödbromsmekanismen (den s.k. Stormontbromsen), ensidiga förklaringar av Storbritannien beträffande bland annat marknadskontroll och efterlevnad, gemensamma förklaringar om bland annat statligt stöd, samt gemensamma rekommendationer om bland annat Stormontbromsen.

Därtill har en gemensam förklaring avgetts i den gemensamma kommittén om att protokollet om Irland/Nordirland, i dess ändrade lydelse, hädanefter bör benämnas Windsor-ramverket när så är relevant i förbindelserna mellan EU och Storbritannien i enlighet med kraven på rättssäkerhet.

Tullprocedur - och handelsförenklingar

För att underlätta för handeln mellan Nordirland och Storbritannien föreslås en mening läggas till i artikel 6.2 i protokollet avseende särskilda arrangemang för befordran av varor inom Storbritanniens inre marknad om varorna är avsedda för slutlig konsumtion eller användning i Nordirland, och om nödvändiga skyddsåtgärder har vidtagits för att skydda integriteten hos unionens inre marknad och tullunion. De särskilda arrangemangen förväntas dels kunna tillämpas i september 2023, dels i september 2024.

Rådsbeslutet föreslår även att utvidga tillämpningsområdet för de näringsidkare som är berättigade att befordra varor för vilka det inte anses föreligga någon risk från andra delar av Storbritannien till Nordirland i enlighet med artikel 5.2 i protokollet. Det omfattar nya villkor för att varor inte ska anses vara föremål för kommersiell bearbetning, bland annat genom att höja tröskelvärdet för aktörernas årsomsättning oberoende av deras verksamhetsområde. Därtill kommer aktörer som är etablerade i andra delar av Storbritannien att tillåtas att ansluta sig till systemet för betrodda handlare. Systemet för betrodda handlare ligger till grund för arrangemangen

¹ Förslag till rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i den gemensamma kommitté som inrättats genom avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen vad gäller antagandet av ett beslut och utfärdandet av rekommendationer samt gemensamma och ensidiga förklaringar, COM (2023) 123 final.

De tullprocedur – och handelsförenklingar som beviljas betrodda handlare och godkända transportföretag när varor, för vilka det inte anses föreligga någon risk, befordras från andra delar av Storbritannien till Nordirland, ska fastställas i ändringar av de relevanta unionsakterna. De viktigaste bestämmelserna i det avsnitt i gemensamma kommitténs beslut som rör fastställande av varor i enlighet med artikel 5.2 i protokollet för vilka det inte anses föreligga någon risk, kommer att bli tillämpliga i två steg och som en följd av förklaringar från EU om att Storbritannien har uppfyllt alla nödvändiga förhandsvillkor och förklaringar från Storbritannien om aktörernas beredvillighet att uppfylla relevanta skyldigheter.

Gemensamma kommitténs beslut av den 24 mars 2023 innehöll också bestämmelser för att fastställa på vilka villkor varor som sänds i paket från andra delar av Storbritannien till Nordirland kan anses vara varor för vilka det inte anses föreligga någon risk. Dessa paket måste levereras till privatpersoner som är bosatta i Nordirland och föras in i Nordirland av godkända transportföretag. Transportföretagen måste lämna uppgifter om innehållet i paketen till den behöriga myndigheten i Storbritannien innan paketet levereras, om paketet skickas från ett företag i Storbritannien till en privatperson som är bosatt i Nordirland.

För att skydda integriteten hos unionens inre marknad fattade EU och Storbritannien beslut i den gemensamma kommittén avseende en *gemensam rekommendation* om ett fördjupat samarbete i fråga om marknadskontroll och efterlevnadsåtgärder mellan Storbritannien och EU, och mellan Storbritannien och medlemsstaternas myndigheter, när så är lämpligt. Detta samarbete bör underbygga de särskilda arrangemang som avses i artikel 6.2 i protokollet om tullprocedurer och handelslättnader för varuflöden inom Storbritannien. Verktyg för marknadskontroll och efterlevnad avses användas gemensamt för att övervaka varuflödet och hantera eventuella risker för att varor olagligen förs in i unionen eller till Storbritannien. Samarbetet kan omfatta kunskapsutbyte, informationsutbyte, samarbete med aktörer och vid behov gemensam verksamhet, särskilt mellan myndigheter i Nordirland och i relevanta medlemsstater, för att bekämpa olaglig verksamhet inklusive smuggling. Det kan också säkerställa att varor som inte uppfyller tillämpliga standarder inte släpps ut på marknaden, och att efterlevnads- och kontrollåtgärder prioriteras på grundval av risker och information.

I samband med de särskilda arrangemang som utarbetats inom ramen för protokollet har Storbritannien även avgett *ensidiga förklaringar* i den gemensamma kommittén om den praxis som landet avser att införa i fråga om marknadskontroll och efterlevnadsåtgärder samt när det gäller befordrande av varor från Nordirland till andra delar av Storbritannien. Därtill förväntas Storbritannien avge en ensidig förklaring om efterlevnadsåtgärder när det gäller varor som befordras i paket från en annan del av Storbritannien till Nordirland.

Mervärdesskatt och punktskatt

I rådsbeslutet föreslås även ändringar av bilaga 3 till protokollet genom införandet av vissa anmärkningar. Bilaga 3 till protokollet innehåller en förteckning över unionsrättsliga bestämmelser om mervärdesskatt och punktskatter som är tillämpliga på och i Storbritannien med avseende på Nordirland när det gäller varor. Anmärkningarna om mervärdesskatt innebär att Storbritannien med avseende på Nordirland kan tillämpa reducerad skattesats för varor som installeras i fastigheter på Nordirland, även om skattesatsen understiger EU:s miniminivå. Vidare får reducerade skattesatser tillämpas för fler varukategorier än vad som tillåts enligt mervärdesskattedirektivet.

Därtill undantas Storbritannien med avseende på Nordirland från skyldigheten att tillämpa EU:s särskilda mervärdesskatteregler för små företag som kommer att ändras från och med den 1 januari 2025.

Vidare ska Storbritannien med avseende på Nordirland undantas från skyldighet att tillämpa den särskilda ordningen för distansförsäljning av varor importerade från tredjeteritorier eller tredjeländer vad gäller distansförsäljning av varor från Storbritannien till Nordirland.

Vad gäller punktskatt läggs en anmärkning till bilaga 3 i protokollet enligt vilken en annan skattestruktur får användas för alkoholskatt på Nordirland än den som följer av EU-rätten. Det ges även möjlighet till nedsatt alkoholskatt i vissa fall vid omedelbar förtäring i hotell- och restauranger. EU:s minimiskatter för alkohol ska dock beaktas. Vidare får bestämmelser om nedsatt skatt för småproducenter av alkohol utformas på annat sätt på Nordirland än i EU:s inre marknad, så länge EU:s minimiskatter och gränser för produktionsvolymerna beaktas. Dessa anmärkningar ska börja gälla från den dag beslutet träder i kraft.

Utöver ändringar i bilaga 3 i protokollet ska även en särskild koordineringsmekanism för mervärdesskatt och punktskatt inrättas, med stöd av art. 164(5) av utträdesavtalet och som en del av den specialiserade kommittén, för att hantera mervärdesskattefrågor och punktskattefrågor. Det innebär att särskilda möten i den specialiserade kommittén för genomförandet av protokollet ska hållas som en mekanism för förstärkt samordning för att möjliggöra för EU och Storbritannien att kartlägga och

diskutera eventuella frågor som rör protokollets funktion på områdena mervärdesskatt och punktskatter och vid behov föreslå lämpliga åtgärder. Mekanismen ska främst granska ny EU-lagstiftning på området och dess tillämpning i Nordirland. Den första översynen av mekanismen ska ske senast den 1 januari 2027.

En *gemensam förklaring* av EU och Storbritannien avgavs också i den gemensamma kommittén om att undersöka huruvida det kan upprättas en lista över varor som inte riskerar att komma in på den inre marknaden och därmed kan undantas från EU:s mervärdesskatteregler. En utvärdering av reglerna för gränsöverskridande återbetalningar av mervärdesskatt ska också göras.

Statligt stöd

Artikel 10.1 i protokollet om Irland/Nordirland gör EU:s regler om statligt stöd tillämpliga i Nordirland. För att ytterligare förtydliga bestämmelserna om statligt stöd i protokollet har kommissionen och den brittiska regeringen kommit överens om en *gemensam förklaring* som anger omständigheter under vilka subventioner som beviljas av brittiska myndigheter kan påverka handeln mellan Nordirland och EU, och som därmed omfattas av protokollet.

Kommissionen och den brittiska regeringen är överens om att EU:s regler om statligt stöd som avses i artikel 10.1 endast är tillämpliga på subventioner som har en genuin och direkt koppling till Nordirland. För att denna genuina och direkta koppling ska existera måste subventionen i fråga ha verkliga förutsebara effekter på handeln mellan Nordirland och EU. Dessa effekter bör vara materiella och inte bara hypotetiska eller förmodade. Enbart införseln av varor på den nordirländska marknaden från övriga delar av Storbritannien är därför inte i sig tillräckligt för att skapa en sådan verklig och direkt koppling så länge dessa varor stannar på Nordirland. Den gemensamma förklaringen ändrar varken innehållet i artikel 10.1 eller begränsar dess tillämpning. Artikel 10.1 var och förblir avsedd att gälla endast för subventioner som påverkar handeln mellan Nordirland och EU, för att spegla Nordirlands unika tillgång till EU:s inre marknad och med syfte att undvika en hård gräns mot Republiken Irland.

Den gemensamma förklaringen beskriver och förtydligar en gemensam uppfattning om de omständigheter under vilka en sådan påverkan på handeln föreligger, för att ge intresserade parter större klarhet. Den föreskriver därför inte några nya undantag från subventioner som också tidigare omfattades av artikel 10.1.

Nödbromsmekanism (den s.k. Stormontbromsen)

I rådsbeslutet föreslås att en nödbromsmekanism inrättas genom att en ny punkt 3a införs i artikel 13 i protokollet. Nödbromsmekanismen syftar till att hantera en situation där en särskild unionsakt som ändrar eller ersätter en akt som förtecknas i bilagorna till protokollet skulle få betydande inverkan som

är specifik för vardagen i samhällen i Nordirland på ett sätt som sannolikt blir varaktigt. Under de mest exceptionella omständigheter och som en sista utväg skulle denna mekanism kunna utlösas förutsatt att villkoren i den planerade punkten 3a uppfylls.

I linje med Storbritanniens *ensidiga förklaring* om delaktighet för de institutioner som avses i 1998 års avtal behövs 30 ledamöter (med undantag för talmannen och de vice talmännen) av den lagstiftande församlingen i Nordirland från minst två politiska partier för att kunna skicka en underrättelse till Storbritanniens regering om deras önskan att nödbromsmekanismen bör tillämpas. Om Storbritanniens regering anser att de formella och materiella kraven för Stormontbromsen är uppfyllda, har Storbritannien rätt att sluta tillämpa den aktuella unionsbestämmelsen två veckor från dagen efter att Storbritannien genom den gemensamma kommittén skriftligen har underrättat EU. Enligt Storbritanniens ensidiga förklaring kommer mekanismen enbart och uteslutande att användas om den nordirländska regeringen nybildas och börjar fungera.

Därtill utökas omfattningen av EU-lagar som kan bli föremål för bilaterala konsultationer och förhandlingar mellan EU och Storbritannien till att inte bara omfatta nya lagar, utan också existerande lagar som modifierats. I övrigt följer samma konsultations- och beslutsprocedurer som dem som redan överenskommits i utträdesavtalet i enlighet med artikel 13.4 i protokollet, inklusive vad gäller EU-domstolens roll i enlighet med artikel 12 i protokollet som förblir intakt. De villkor som anges i den nya planerade punkten 3a i artikel 13 i protokollet är därmed föremål för tvistlösning. Tillämpningsområdet för den planerade nya punkten 3a är även begränsat. Den kan tillämpas på väldefinierade delar av bilaga 2 till protokollet och artikel 5.1 i tredje stycket i protokollet.

I samband med den nya unionsbestämmelsen avgavs en *gemensam rekommendation* av EU och Storbritannien i den gemensamma kommittén avseende skiljenämndens avgörande. Om en skiljenämnd har avgjort att Storbritannien har underlåtit att uppfylla villkoren för att göra en underrättelse i enlighet med nya punkten 3a är det lämpligt att gemensamma kommittén rekommenderar att det avgörandet skyndsamt efterlevs.

Därtill avgav Storbritannien och EU en *gemensam förklaring* i gemensamma kommittén som bekräftar att Storbritanniens underrättelse, enligt den nyligen planerade nya punkten 3a i protokollet, måste göras enligt vart och ett av villkoren i punkt 1 i Storbritanniens utkast till ensidig förklaring om delaktighet för de institutioner som avses i 1998 års avtal för att den ska kunna göras i enlighet med artikel 5 i utträdesavtalet.

1.2.2 Förslag till rådsbeslut vad gäller ett beslut av den gemensamma rådgivande arbetsgruppen som inrättats genom protokollet om ändring av arbetsordning

Kommissionens förslag till rådsbeslut² om den ståndpunkt som har intagits på unionens vägnar gäller beslut av den gemensamma rådgivande arbetsgruppen, som inrättats genom protokollet om Irland/Nordirland, om ändring av dess arbetsordning. Arbetsgruppen inrättades genom artikel 15.1 i protokollet och är avsedd att fungera som ett forum för informationsutbyte och samråd mellan parterna vad gäller genomförande av protokollet. Arbetsgruppen är sammansatt av företrädare för unionen och Storbritannien och utför sina uppgifter under tillsyn av den specialiserade kommittén för frågor rörande genomförande av protokollet, som inrättas genom artikel 165 i utträdesavtalet och som arbetsgruppen rapporterar till. Syftet med förslaget är att arbetsgruppen ska genomföra ändringar i sin egen arbetsordning för att inrätta strukturerade undergrupper som kan bistå arbetsgruppen för att förbättra det sätt på vilket arbetsgruppen utför sina uppgifter enligt artikel 15 i protokollet.

1.2.3 Förslag till förordning om tullkvoter

Förslaget till Europaparlamentets och Rådets förordning om tullkvoter³ ändrar den tidigare förordningen (EU) 2020/2170 om tillämpningen av unionstullkvoter och andra importkvoter för vissa produkter som överförs till Nordirland.

Syftet är att underlätta rörligheten av stål till Nordirland från andra delar av Storbritannien. Företag på Nordirland kan i och med förslaget använda EU:s tullkvoter vid införsel av vissa kategorier av stål från andra delar av Storbritannien utan att behöva betala en tull på 25 procent. Denna tull tas annars ut i förhållande till tredjeländer på grund av EU:s skyddsåtgärder på vissa stålprodukter. Specifikt gäller det kvartoplat, olegerat och annat legerat stål samt profiler av järn eller olegerat stål.⁴

Eftersom Nordirlands behov av användning av tullkvoter för stål som omfattas av skyddsåtgärder kan variera över tid, införs möjligheter för kommissionen att genom delegerade akter göra anpassningar i förteckningen över de stålprodukter som omfattas. Befogenheten att anta delegerade akter ska ges till kommissionen för en period om fem år från och med förordningens ikraftträdande.

² Förslag till Rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i den gemensamma rådgivande arbetsgrupp som inrättats genom avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen vad gäller ändring av dess arbetsordning, COM (2023) 120 final.

³ Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2020/2170 vad gäller tillämpningen av unionstullkvoter och andra importkvoter för vissa produkter som överförs till Nordirland COM (2023) 125 final.

⁴ Dessa omfattas för närvarande av kategori 7 respektive 17 i EU:s skyddsåtgärder för stål. Se kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/159.

Förordningen träder i kraft dagen efter att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

1.2.4 Förslag till förordning om sanitära och fytosanitära åtgärder

Förslaget till förordningen⁵ innebär en rad lättnader i regelverket när det gäller sändningar av vissa produkter av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung, sammansatta produkter, livsmedel, material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel (kontaktmaterial), andra växter än växter avsedda för plantering, växter för plantering, maskiner och fordon som har använts för jordbruks- eller skogsbruksändamål och utsädespotatis, säljfärdigt sällskapsdjursfoder och säljfärdiga tuggben samt förflyttning utan kommersiellt syfte av hund, katt och iller, till Nordirland från andra delar av Storbritannien, som faller under ett antal rättsakter avseende bland annat offentlig kontroll, certifiering och förbud. Förordningen innehåller regler för varor som är avsedda för slutkonsumenter i Nordirland, det vill säga livsmedel som konsumeras i Nordirland, produkter som används i Nordirland och sällskapsdjur som stannar kvar i Nordirland. Detta innebär en förenkling av krav och hantering vid införsel till Nordirland från andra delar av Storbritannien som fortfarande garanterar skyddet av djurs hälsa eller växtskyddet på ön Irland, djurskydd, folkhälsa eller växtskydd och konsumentskydd på unionens inre marknad. Storbritannien åtar sig att bära ansvaret för att skydda folkhälsa och konsumenter på Nordirland, samt har utfäst att införsel av utsädespotatis från Storbritannien till Nordirland innebär låg risk för skadegörare i Republiken Irland. Genom förordningen har kommissionen och Storbritannien kommit överens om en omfattande lista av gemensamma lösningar för att underlätta handeln för vissa typer av varor som kommer från Storbritannien för slutkonsumtion på Nordirland, som skyddar både EU:s inre marknad och Storbritanniens marknad.

Avsnitt 1 innehåller information om vilka produkter som omfattas av förordningen samt definitioner. Avsnitt 2 innehåller specifika regler för införsel till Nordirland från andra delar av Storbritannien av vissa sändningar av detaljhandelsvaror som har sitt ursprung i andra delar av Storbritannien, eller som kommer från en medlemsstat, eller detaljhandelsvaror från övriga världen, för utsläppande på marknaden i Nordirland. Dessa regler ska säkerställa att sändningarna endast är avsedda för slutkonsumenter i Nordirland och inte senare kommer att förflyttas till en medlemsstat inom EU genom bland annat regler om märkning, övervakning och listning av godkända anläggningar. Dessa regler ska därmed ge EU garantier för att

⁵ Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om särskilda regler om införsel till Nordirland från andra delar av Förenade kungariket av vissa sändningar av detaljhandelsvaror, växter för plantering, utsädespotatis, maskiner och vissa fordon som har använts för jordbruks- eller skogsbruksändamål samt om förflyttning utan kommersiellt syfte av vissa sällskapsdjur till Nordirland, COM (2023) 124 final.

minskad offentlig kontroll och certifiering inte ökar riskerna för djurhälsan eller växtskyddet på ön Irland, inte ökar risken för folkhälsan, djurhälsan eller växtskyddet på den inre marknaden, inte ökar risken för att fiskeriprodukter som härrör från olagligt, orapporterat och oreglerat fiske släpps ut på unionens inre marknad och inte inverkar negativt på konsumentskyddet på den inre marknaden. Avsnitt 3 innehåller specifika regler för införsel till Nordirland från andra delar av Storbritannien av sändningar av växter för plantering, maskiner och fordon som har använts för jordbruks- eller skogsbruksändamål samt av utsädespotatis för utsläppande på marknaden och användning i Nordirland. Avsnitt 4 avser regler för förflyttning utan kommersiellt syfte av vissa sällskapsdjur till Nordirland från andra delar av Storbritannien. Avsnitt 5 innehåller regler om skyddsåtgärder, såsom förbud och tillfälligt upphävande, som ska garantera att varor som omfattas av förordningen inte kommer in på unionens inre marknad. Avsnitt 6 ger kommissionen mandat att ta fram delegerade akter och genomförande akter, samt information om kommittéförfarande. Avsnitt 7 innehåller information om övergångsbestämmelser och ikraftträdande av förordningen. Av övergångsbestämmelserna framgår att vissa bestämmelser börjar tillämpas först efter en viss tid.

Till förordningen hör även en bilaga 1 där de av EU:s akter som berörs listas. Bilaga 2 innehåller krav och tidsramar för de kontrollstationer som utför sanitära och fytosanitära kontroller. I bilaga 3 återfinns krav för listning och övervakning av de anläggningar som omfattas av artikel 7 och 8 i förordningen. I bilaga 4 listas olika märkningskrav och i bilaga 5 listas vilka produkter som ingår under detaljhandelsvaror i artikel 6(1) i förordningen.

Andra bestämmelser rör de inspektionscentra där varorna ska kontrolleras. Den 1 oktober 2023 ska vissa krav om inspektionscentra vara uppfyllda och den 1 juli 2025 ska alla kraven i artikel 64 i kontrollförordningen (förordning (EU) 2017/625) vara uppfyllda.

1.2.5 Förslag till förordning om läkemedel

Kommissionen har föreslagit en förordning⁶ om läkemedel avsedda för Nordirland. Syftet med förordningen är att säkerställa tillgången på läkemedel i Nordirland som av historiska skäl är beroende av läkemedel från övriga delar av Storbritannien. Förordningen innehåller undantag från de EU-regler om läkemedel som alltså gäller för läkemedel i Nordirland. Till att börja med föreslås att läkemedel avsedda för Nordirland inte behöver s.k. säkerhetsdetaljer, dvs. en märkning som innebär att läkemedlen kan spåras i en särskild databas. Ett ytterligare undantag som föreslås är att nya och

⁶ Förslag till Europaparlamentets och Rådets förordning om särskilda regler för humanläkemedel som är avsedda att släppas ut på marknaden i Nordirland, COM (2023) 122 final.

innovativa läkemedel ska godkännas av den brittiska läkemedelsmyndigheten och att detta godkännande, som i nuläget, inte ska ersättas av den bedömning som görs av den europeiska läkemedelsmyndigheten EMA. I förordningen föreslås även att läkemedel avsedda för Nordirland ska vara märkta med "UK Only" i syfte att förhindra att dessa läkemedel befordras till en medlemsstat. Avslutningsvis innehåller förslaget till förordning bestämmelser om att Storbritannien ska tillhandahålla skriftliga garantier till kommissionen rörande bland annat övervakning och kontroll samt bestämmelser som ger kommissionen möjlighet att anta delegerade akter. Inom en månad efter mottagandet av skriftliga garantier ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om sin bedömning av garantierna. Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025 eller i anslutning till att Storbritannien lämnat de ovannämnda skriftliga garantierna.

1.2.6. Kommissionens positionspapper om sanitära och fytosanitära åtgärder och tullfrågor samt uttalande om intressenters engagemang

Till Windsor-ramverket hör också två positionspapper om *tullfrågor* och om *sanitära och fytosanitära åtgärder*, där de väsentliga delarna för genomförandet av beslutet anges. I enlighet med detta har kommissionen lagt fram ett utkast till en delegerad förordning som kompletterar och ändrar unionens tullkodex vad gäller förenklingar och avskaffande av intyg för tulländamål för att förenkla processerna för varor som inte riskerar att komma in den inre marknaden och vissa särskilda undantag för varor som skickas i paket.

Kommissionen och Storbritanniens regering kom även överens om åtgärder som syftar till att förbättra engagemanget med människor och företag i Nordirland avseende implementeringen av Windsor-ramverket, vilket kommissionen bekräftar i ett unilateralt uttalande. I uttalandet framgår det att kommissionen planerar åtgärder på fyra områden för att säkerställa att nordirländska intressenters perspektiv kan tas i beaktande på ett lämpligt och meningsfullt sätt. Varje år kommer kommissionen att samarbeta med nordirländska intressenter om kommissionens arbetsprogram. På begäran av nordirländska intressenter kommer kommissionen även att anordna informationssessioner och/eller workshops om nya EU-initiativ. Därtill kommer relevanta offentliga samråd och/eller involvering av nordirländska intressenter vid specifika fall att inkluderas på protokollets webbsida. Det kommer även att finnas en särskild sammanställning över nordirländska intressenters synpunkter i relevanta konsekvensbedömningar av nya EU policy-initiativ som syftar till att beskriva deras åsikter rörande konsekvenserna av enskilda initiativ för Nordirland och hur de har beaktats i det slutliga förslaget. Samtliga åtgärder kommer att vägledas av principerna om deltagande, öppenhet och ansvarighet.

Förslagen bör, såvitt nu kan bedömas, inte medföra några särskilda konsekvenser på svensk lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

För svensk del bedöms samtliga förslag till förordningar och rådsbeslut inte medföra några särskilda konsekvenser för statsbudgeten, EU:s budget eller svensk lagstiftning i övrigt.

Utgångspunkten är att eventuella tillkommande kostnader ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att EU och Storbritannien har nått en överenskommelse avseende protokollet om Irland/Nordirland, som omfattar ett antal praktiska lösningar på de problem som identifierats under de senaste två åren i samband med genomförandet av protokollet, men utan att tumma på den inre marknadens integritet. Regeringen anser att överenskommelsen gagnar människor och företag i Nordirland samt Storbritanniens relation med EU. Regeringens förhoppning är att överenskommelsen kommer att skapa större förutsägbarhet och stabilitet i relationerna mellan EU och Storbritannien, samt ge förutsättningar för en fortsatt positiv utveckling av EU:s och dess medlemsstaters relationer med Storbritannien.

Regeringen stödjer kommissionens förslag till rådsbeslut och förslag till förordningar om tullkvoter, läkemedel och sanitära och fytosanitära åtgärder.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna var positiva till förslagen om rådsbesluten som antogs utan substantiella ändringar.

När det gäller förslaget till ändringen av förordning (EU) 2020/2170 om tullkvoter, granskas förslaget för närvarande av EU:s medlemsstater. Hittills har förslaget inte mötts av några invändningar från medlemsstaterna.

För förordningen om sanitära och fytosanitära åtgärder (SPS) möttes inga substantiella invändningar från EU:s medlemsstater.

Avseende förordningen om läkemedel avsedda för Nordirland har de medlemsstater som så här långt uttalat sig ställt sig bakom kommissionens förslag.

Europaparlamentet behandlar för närvarande förslagen till förordningar.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslagen har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Genom artikel 164.1 i utträdesavtalet inrättades den gemensamma kommittén som består av företrädare för unionen och Storbritannien. Gemensamma kommitténs uppgifter, som anges i artikel 164 i utträdesavtalet, består huvudsakligen i att övervaka genomförandet och tillämpningen av utträdesavtalet, direkt eller genom arbetet i de specialiserade kommittéer som rapporterar till den; anta beslut och rekommendationer, inbegripet ändringar av avtalet, i alla frågor för vilka avtalet föreskriver det; samt förebygga problem och lösa tvister som kan uppkomma rörande tolkningen och tillämpningen av avtalet.

De två rådsbesluten avser ståndpunkter som intagits på EU:s vägnar i den gemensamma kommittén som inrättats genom utträdesavtalet. Den processuella rättsliga grunden för detta förfarande är artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Utträdesavtalet ingicks på grundval av artikel 50.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). Den materiella rättsliga grunden för de föreslagna rådsbesluten är därför artikel 50.2 i EU-fördraget.

Som rättslig grund för förordningen om sanitära och fytosanitära åtgärder har kommissionen angett artikel 43(2), artikel 114 och artikel 168(4), punkt (b), i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, dvs. rådet beslutar med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet är medbeslutande.

Den rättsliga grunden för förordningen om läkemedel avsedda för Nordirland utgörs av artiklarna 114 och 168(4) (c) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) enligt kommissionens förslag.

Den rättsliga grunden för förslaget till ändring av förordning (EU) 2020/2170 vad gäller tillämpningen av unionstullkvoter och andra importkvoter för vissa produkter som överförs till Nordirland är artikel 207.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Kommissionen har inte särskilt motiverat rådsbesluten utifrån subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen. Regeringen bedömer att förslagen är förenliga med dessa principer.

När det gäller förordningen om sanitära och fytosanitära åtgärder (SPS) har kommissionen, såvitt gäller subsidiaritetsprincipen, angett att förslaget innehåller regler för införsel till Nordirland från andra delar av Storbritannien av vissa typer av detaljhandelsvaror, växter för plantering, utsädespotatis och maskiner och fordon som har använts för jordbruks- eller skogsbruksändamål samt för förflyttning utan kommersiellt syfte av sällskapsdjur. Enligt kommissionen kan detta inte uppnås utan antagande av en ny förordning. Avseende proportionalitetsprincipen framhåller kommissionen att förordningen innebär att vissa av EU:s lagstiftningsakter inte gäller för införsel av vissa detaljhandelsvaror till Nordirland från andra delar av Storbritannien, samt specifika regler för kontroll av dessa varor och av växter för plantering, utsädespotatis och maskiner och vissa fordon som har använts för jordbruks- eller skogsbruksändamål. Kommissionen anger också att förordningen ger kommissionen rätt att ta fram nödvändiga genomförandetakter för kontroll och certifieringskrav som kan börja gälla så fort Storbritannien gett vissa garantier och uppfyllt vissa krav och att förordningen medger ett antal skyddsåtgärder för att kunna skydda Republiken Irlands folk-, djur- och växthälsa samt EU:s inre marknad. Regeringen bedömer att förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

Förordningen om läkemedel avsedda för Nordirland väcker inga frågor avseende vare sig subsidiaritet eller proportionalitet. Förslaget bedöms således vara förenligt med dessa principer.

När det gäller förslaget om tullkvoter motiveras inte förslaget utifrån subsidiaritetsprincipen eftersom den gemensamma handelspolitiken omfattas av unionens exklusiva befogenhet. Enligt förslaget är åtgärden förenlig med proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådsbesluten har behandlats och antagits av rådet. EU och Storbritannien har antagit rådsbesluten i den gemensamma kommitteen. Förordningarna hanteras i rådsarbetsgruppen för Storbritannien samt i andra rådsarbetsgrupper som berörs av förordningarna. Europaparlamentet behandlar förordningarna parallellt.

